

Udviklingskonsulent Ole Harrit
Chefkonsulent Per Kjeldsen
Seminarielektor Kirsten Krogh-Jespersen
Skoleleder Jens Raahauge

Foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg
Tirsdag den 25.04.2006
Vedrørende Lovforslag L170

Vi ønsker med foretrædet:

at udvalget medtager vedlagte materiale og vore svar på udvalgets spørgsmål i udvalgets fortsatte arbejde med Lovforslaget frem til 2. behandling, *idet vi vurderer at en inddragelse af vore forslag ikke forhindrer at Uddannelsesudvalgets intentioner med Lovforslaget opretholdes.*

Som oplæg til spørgsmål har vi fokuseret på følgende for os vigtige punkter i vores brev til Udvalget:

- a: ændringerne i **formålsparagraffen**, (§1, stk.1, 2 og 3 og "alsidige personlige udvikling" og "inddragelse af forældrene i samarbejdet").
- b: central eller lokal forankring af **diagnostiske test** og standpunktsprøver efter behov med henblik på øget indsats overfor elever med særlige behov, (§ 13, stk. 3 i Lov nr. 313 af 19.04.2006., ønsket justeret gennem nyt stk. til relevant paragraf i lovforslag 170)
- c: anvendelsen af **elevplaner**, kun overfor elever med særlige behov (§ 13, stk. 2, 3. og 4. pkt.)
- d: **kvalitetsrapportering** forankret på den enkelte skole og på baggrund af §1, både stk. 1, 2 og 3. (§ 40a)
- e: de anvendte **læringsprincipper** skal svare til anerkendte teoridannelser (§ 1, stk. 1) og i forbindelse hermed og de under b, c og d fremhævede ændringer skal **lærerprofessionaliteten og læreransvarligheden** sikres.

Der er udarbejdet 5 bilag. De uddyber vore mundtlige kommentarer og de svar vi kan nå at give ved foretrædet.

Aalborg, den 24.04.2006

Udviklingskonsulent Ole Harrit

Skoleleder Jens Raahauge

Seminarielektor Kirsten Krogh-Jespersen

Chefkonsulent Per Kjeldsen

Indhold: bilag til uddybning af punkt

- a: bilag 1
- b: bilag 2
- c: bilag 3
- d: bilag 4
- e: bilag 5

Ad a: Bilag 1

Formålsparagraffen

Det er vigtigt at sætte fokus på anvendelsen af *hele* formålsparagraffen.

(Vedrørende formuleringen *fremme elevernes tilegnelse af kundskaber* frem for *give eleverne kundskaber* se bilag 5.)

§1 skal afspejle at *hele skolens virksomhed medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling*. Det er ulogisk at stk. 2 og 3 ikke medvirker men alene stk. 1.

Man kan heller ikke udvikle sig alsidigt uden at det omfatter den hele personlighed. Så det skal hedde *alsidige personlige udvikling*.

Derfor skal bemærkningerne om den alsidige personlige udvikling stå udenfor eller over alle 3 stk.'er.

I samarbejde med forældrene refererer dermed også til alle 3 stk.'er. Det styrker forældrenes forpligtelser overfor medvirken i stk. 3, den demokratiske dannelse/socialt udvikling, hvilket i forhold til den konstaterede urotendens i skolen, vil lette skolens mulighed for inddragelse af forældrene i denne alvorlige problemstilling.

Det er ude af trit med virkeligheden ikke at gøre forældresamarbejdet offensivt netop i forhold til stk. 3. (se resultaterne fra UVM's store Uroprojekt 1998-2002.)

- Anerkendte udviklingspsykologiske og pædagogiske teorier samt erfaringsbegrundet viden understøtter en ændring af §1 som bemærket her.

§1 er for svag hvad angår forholdet mellem stk. 1 og 2: i stedet for *at forberede til videre uddannelse bør der fremmes en lyst til fortsat læring i lyset af en innovativ og kreativ tilgang til læring, både individuelt og i fællesskab*. Ændringerne her foreslået vil ikke svække den kundskabsmæssige side af skolens virksomhed – men gøre kundskaberne mere brugbare og undervisningen deri bredere og mere fremadrettet. (behovet for at kunne agere i den globale virkelighed). Fremtrædende erhvervsfolk støtter også tankegangen her beskrevet. Det svækker anvendelsen af en national test, der baseres på objektive målbare testemner.

- Der er både forskningsmæssig og erfaringsbegrundet viden bag ovennævnte forslag til formulering af §1.

Ad b: Bilag 2

Evaluerings- og testproblematikken

Det er vigtigt at sætte fokus på anvendelse af resultaterne af test

- *vi synes det kan være perspektivrigt at kvalificere og anvende test som et af flere elementer i evalueringen og udviklingen af skolens samlede virksomhed – kvalificering af den enkelte elevs læring og udvikling, faglighed og undervisning, samspillet med forældrene, samspillet med forvaltning, politisk udvalg, kommunalbestyrelse m.v.*

- *vi synes det er perspektivrigt generelt at få udviklet kultur, kompetence, procedurer, processer og redskaber i forhold til udvikling af evaluering som professionel arbejdsform og som led det pædagogiske arbejde og en bedre styring i samspil mellem politikere, professionelle, forældre og elever.*

- *vi er betænkelige ved anvendelse af test som grundlag for politisk styring - standardisering som grundlag for sammenligning i forhold til nationalt niveau, kommunalt tilsyn, udarbejdelse af kvalitetsrapporter, m.v.*

- betænkelige fordi test lettest kommer til at forholde sig til det der kan kvantificeres
- betænkelige ved risikoen for at skolens mål bliver til det, den bliver målt på
- betænkelige ved at faglighed bliver til målbar færdighed og ikke til kompetence og dannelse
- betænkelige ved risikoen for at undervisning bliver til formidling af færdigheder
- betænkelige fordi eleverne ikke inddrages i forpligtelse og medansvar for undervisning og fællesskab om undervisningen
- betænkelige fordi lærerne ikke udfordres på kompetence i forhold til udvikling af faglighed, differentiering af undervisning, udvikling af kvalitet i undervisningen, evaluering af faglighed og bedre dokumentation af den samlede virksomhed
- betænkelige ved at ledelse og medarbejdere forledes til at forholde sig strategisk til det, de bliver målt på
- betænkelige ved at forældre forledes til at optræde som individuelle kritiske forbrugere
- betænkelighed ved at kommunalpolitikere forledes til at gennemføre en primitiv form for styring af komplekse opgaver og processer
- betænkelige for tendensen til bureaukratisering til fordel for styrket professionalisering

Evalueringen er et stærkt redskab som led i politisk styring og pædagogisk udvikling. Men evaluering er et tveægget sværd. Den kan fx bidrage til styrkelse af faglig kompetence og den kan bidrage til at omdefinere faglighed til forudsigelig målbar paratviden. Både politikere og professionelle må have stor omtanke i forbindelse med anvendelse af evaluering i uddannelsessystemet. Risikoen for anvendelse af de redskaber, der aktuelt er i spil kan komme til at konstituere en udvikling, der totalt bryder med vor egenart på uddannelsesområdet.

Problemet er at vi kun kommer til at beskæftige os med de menneskelige aktiviteter, som er lette at

Udviklingskonsulent Ole Harrit
Chefkonsulent Per Kjeldsen
Seminarielektor Kirsten Krogh-Jespersen
Skoleleder Jens Raahauge

Foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg
Tirsdag den 25.04.2006

Vedrørende Lovforslag L170

definere operationelt og måle objektivt. Det er udtryk for en mekanistisk menneskeopfattelse og vi kommer til at fokusere på den banale adfærd, der er let opnåelig og kortsigtet let at realisere. Det er udtryk for en primitiv form for styring, hvis vi strør sand på de adfærdsformer, vi ikke kan klare.

Mål bliver til det, der kan måles. De udtrykker ikke vore værdifulde og virkelige intentioner, men vor uformåenhed. (Mac Donald, 1965, Atkin, Eisner, 1968).

Ændring af folkeskolens formålsformulering har efter vor opfattelse kun marginal betydning i forhold til ændringer i den politiske styring gennem evalueringen. Med lånte ord fra den canadiske uddannelsesforsker, Andy Hargreaves:

Det er forudsigeligt, at den form for styring vil gå i rødderne af lærernes arbejde og definere undervisningens form og indhold og dens samfundsmæssige betydning.

Ad c: Bilag 3

Elevplaner

Det er vigtigt at sætte fokus på at elevplaners relevans

- *Vi synes det er godt der er kommet fokus på begrebet elevplaner.*

Elevplaner, der udarbejdes på baggrund af diagnostiske test og prøver og vurderinger af elevens aktuelle status for udviklingen af en alsidig personlighed, giver en god mulighed for optimering af undervisningen og den øvrige indsats for pågældende elev. Elevplanerne vil og skal kunne lægge op til optimal undervisningsdifferentiering og derfor indeholde både undervisningsdifferentierende mål- og indholds-beskrivelser, metode- og materialevalg – og en evalueringsplan.

- *Vi synes ikke der er belæg for at kræve elevplaner for alle elever.*

Elevplaner bør alene udarbejdes for de elever, der har særlige behov i forhold til både §1, stk. 1, 2 og 3. Herudover skal skoleleder have ansvar for at PPR medvirker ved udarbejdelsen af en undervisningsdifferentieringsplan efter gældende regler herom i bekendtgørelse nr. 1373 af 15.12.2005

- *Vi er betænkelige ved, at elevplanerne tænkes etableret blandt andet på baggrund af resultaterne fra de nationale test og anden viden om elevernes status i forhold til trinmålene.*

Elevplaner bør relateres til en intrapersonlig subjektiv udviklingsprofil for den enkelte elev med særlige behov – ikke en interpersonel objektiv testprofil i forhold til såkaldt objektive standarder.

Det er meget vigtigt i forbindelse med arbejdet med elevplaner, at der foreligger en forudsætningsstrategisk analyse, der kan beskrive et eventuelt misforhold mellem mål og muligheder. På det generelle plan er det muligt at fastslå, at der i forbindelse med indførelse af elevplaner – også selvom det kun er overfor elever med særlige behov, at

- *Der iværksættes udvikling af materialer til undervisningsdifferentiering, i første omgang til dansk og matematik, da de materialemæssige muligheder ikke er tilfredsstillende*
- *Der iværksættes massiv efteruddannelse af lærerne i undervisningsdifferentiering*

Forældrene til børn med særlige behov inddrages i samarbejdet om udarbejdelsen af elevplanerne, idet det forudses, at forældrene ofte vil have behov for særlig vejledning

Der er i ovennævnte taget hensyn til

- *økonomi og tidsforbrug ved udarbejdelse af elevplaner*
- *en øget mulighed for at bryde den sociale arv, hvilket er en markeret målsætning for lovændringerne*
- *at lærerne (og eleverne) i forvejen ved, hvilke elever der har særlige behov, både efter stk. 1, 2 og 3 i §1*

Udviklingskonsulent Ole Harrit
Chefkonsulent Per Kjeldsen
Seminarielektor Kirsten Krogh-Jespersen
Skoleleder Jens Raahauge

Foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg
Tirsdag den 25.04.2006

Vedrørende Lovforslag L170

- *at eleverne ikke oplever en irrationel rangordning i forhold til alle elever i klassen*
- *behovet for at ansvarliggøre forældrene*
- *at de elevplaner der udarbejdes er relevante og præget af kvalitet*

Ad d: Bilag 4

Kvalitetsrapportering forankret på den enkelte skole

Det er vigtigt at sætte fokus på en kvalitetssikring af folkeskolens virksomhed

Vi er enige i at en løbende kvalitetssikring af skolens virksomhed er nødvendig.

Vi er uenige i at en centralistisk og fag- og kundskabsfokuseret tilgang til kvalitetsrapporteringen kan skabe grundlaget for den ønskede udvikling af den enkelte skoles samlede virksomhed.

Tilgangen er for snæver, og vil - som påpeget i Det økonomiske Råds rapport november 2003 - ændre skolens virkefelt fundamentalt.

Vi mener man bør tage afsæt i den virkelighed der eksisterer: at hver enkelt folkeskole har et specifikt udgangspunkt og specifikke forudsætninger for pædagogisk, kvalitativ udvikling. Vel er der en del udviklingsbehov som er generelle i den danske folkeskole, som for eksempel styrkelse af læse- og naturfagsundervisningen, men selv disse mål indgår i en lokal kontekst; ikke blot afgrænset af en kommunegrænse, men af den enkelte skoles befolkningsunderlag, alder, traditioner med mere.

Derfor er det væsentligt at se nøglen til en generel kvalitetssikring ved at

- *kvalitetsrapporteringen tager udgangspunkt i den enkelte skoles samlede sæt af variabler, der dækker §1, stk. 1., 2, og 3.*
- *den ansvarlige skoleleder formidler analysen til den kommunale forvaltning i tæt samarbejde med denne..*

Der er allerede i en lang række kommuner indført en dialogisk, politisk styring af skolens virksomhed og dermed af skolens kvalitative udvikling.

En af erfaringerne fra dette arbejde er at det gøres muligt at skabe større overensstemmelse mellem det lokale kvalitative udviklingsbehov og den tildelte resurse.

Men det er også erfaringen at det der virker i den ene kommune eller sågar på den ene skole, nok kan inspirere, men ikke automatisk kan overføres til en anden sammenhæng ud fra en art bedste praksis-tænkning.

Vi er i øvrigt betænkelige ved at denne bedste-praksis tænkning tilsyneladende også tænkes gennemført på baggrund af testresultater på baggrund af de nationale test

- *Det er vi fordi al forskning viser at der er adskillige lokalt bestemte forhold, der slører testresultaterne ægthed, og dermed svækker muligheden for redelig sammenligning.*

Den enkelte skoles ansvarlige leder og det netværk af ansvarlige skoleledere som findes i kommunen er vidende om de krav der stilles, men også om de mangeartede lokale forudsætninger. Derfor vil det også være i dette felt man kan dosere den rette næring til kvalitativ pædagogisk udvikling af skolen, mens man kan forudse at et centralt og måske fagfokuseret initiativ vil "behandle alle sygdomme" med den samme medicin.

- *Det der er behov for, er at der lokalt til stadighed udvikles nye og bedre redskaber til at kvalificere det lokale samarbejde mellem det politiske niveau,*

Udviklingskonsulent Ole Harrit
Chefkonsulent Per Kjeldsen
Seminarielektor Kirsten Krogh-Jespersen
Skoleleder Jens Raahauge

Foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg
Tirsdag den 25.04.2006
Vedrørende Lovforslag L170

*den kommunale forvaltning og de enkelte ansvarlige ledere til en stadig
bedre sikring af kvaliteten i skolen i bredest mulige forstand.*

Ad e: Bilag 5

Læringsprincipper og lærerprofessionalitet

Det er vigtigt at sikre optimalt råderum for lærernes professionalitet

- At '*give eleverne kundskaber*' bygger på et forældet og fejlslagtigt undervisnings- og læringssyn. At *fremme elevernes tilegnelse* af kundskaber og færdigheder bygger på vores aktuelle viden om undervisning og læring.

Eleverne lærer af deres egne målrettede aktiviteter. Undervisningen skal tilrettelægges, så deres arbejde på den ene side tager afsæt i det, de kan, og på den anden side giver dem lejlighed til at studere og øve det, de ikke kan. Undervisningen skal altså *fremme elevernes egen tilegnelse af kundskaber og færdigheder*.

Hvis formuleringen i forligsteksten '*give eleverne kundskaber*' tages for pålydende svækker det sandsynligheden for, at eleverne bliver dygtigere og klogere af at gå i skole. Lærerne vil nok i kraft af deres indsigt i læreprocesser kunne *oversætte* teksten og tilrettelægge en undervisning, der fremmer elevernes læringsarbejde. Men vi risikerer, at ikke- professionelle vil stille forkerte krav og forventninger til skolens undervisning. Resultat: mistillid til skolen og lærerne.

En kvalitativ udvikling af folkeskolen fremmes snarere gennem alle parter indsigt i og accept af, at forholdet mellem undervisning og læring er et komplementært forhold.

Elevernes ihærdighed og lyst til arbejdet fremmes, når de deltager i kommunikationen om målene og resultaterne. Ved at erfare, at de kan nå deres mål, når de arbejder for det og får den nødvendige støtte og vejledning, fremmes *den enkelte elevs lyst til fortsat læring*.

Brede mål er forudsætningen for fleksibilitet og differentiering i forhold til elevernes forskellige forudsætninger og potentialer. Kun en bred vifte af evalueringsområder og evalueringsformer kan opfange mangfoldigheden i elevernes udbytte af undervisningen i hele spektret – øgede faglige præstationer, flere sociale kompetencer og udvikling af personlig integritet og myndighed.

- I forhold til disse helt grundlæggende indsigter i betingelser for læring og i forhold til lærernes muligheder for at tilrettelægge en fleksibel og differentieret undervisning sætter forliget som nævnt en forkert dagsorden.
- Lærernes professionalitet er garanten for skolens kvalitative udvikling.

Udviklingskonsulent Ole Harrit
Chefkonsulent Per Kjeldsen
Seminarielektor Kirsten Krogh-Jespersen
Skoleleder Jens Raahauge

Foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg
Tirsdag den 25.04.2006

Vedrørende Lovforslag L170

Forsøget på centralt at styre lærernes undervisning gennem bindende trinmål og centrale test vil svække læreren mulighed for at tage ansvar for en undervisning, tilrettelagt efter de konkrete elevers forudsætninger og potentialer.

Vi ved fra for eksempel Storbritannien, at netop manglende muligheder for at støtte især de svage elever tager modet fra lærerne og svækker deres engagement. Lærernes kan ikke realisere deres professionelle kompetencer, når deres beslutningsområde begrænses.

En sådan deprofessionalisering af lærerarbejdet er fatal, fordi lærerne er de eneste, der kan fremme undervisningens kvalitet. En kvalitativ udvikling af folkeskolen kan kun gennemføres af dygtige lærere, der har øget professionalitet som mål og mulighed. Det er her kræfterne skal sættes ind, fx i form af mere efteruddannelse og støtte til lokalt og nationalt forankrede udviklingsarbejder.